

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander RuttKay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Obr. 19: Olomouc, Topolany-Neředín. Objekt 504 s fragmenty mazanícové keramické hmoty. *Abb. 19: Olomouc, Topolany-Neředín. Das Objekt 504 mit den lehmigen keramischen Fragmenten.*

Obr. 21: Olšany u Prostějova, „Zlatníska“. Fragment pískovcového kadlubu k odlévání bronzových šipek z objektu K528. *Abb. 21: Olšany u Prostějova, „Zlatníska“. Das Bruchstück der Sandsteingießform für Pfeilspitze aus dem Objekt K528.*

Obr. 20: Olšany u Prostějova, „Zlatníska“. Celkový pohled na odkrytý hliník středodunajské mohylové kultury. *Abb. 20: Olšany bei Prostějov, „Zlatníska“. Gesamtblick auf die Lehmgrube der mitteldonauländischen Hügelgräberkultur.*

(obr. 20) poskytující výraznou kolekci keramiky, včetně celých nebo alespoň částečně rekonstruovatelných nádob, a dále pak menší sídlištní objekt, z jehož výplně byl získán též fragment pískovcové formy sloužící k odlévání bronzových šipek (obr. 21).

Získané nálezy můžeme datovat do střední, tj. klasické fáze středodunajské mohylové kultury. S přihlédnutím k nedávnému objevu středobronzového dětského pohřbu v nádobě (podrobně Fojtík, Dočkalová 2007) se olšanská „Zlatníska“ řadí ke klíčovým lokalitám uvedené etapy staršího metalika v geografickém prostoru Moravy.

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P., Dočkalová, M. 2007: Středobronzový dětský pohřeb v nádobě z Olšan u Prostějova. *Študijné zvesti archeologického ústavu SAV* 42, 57–70.

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov). „Zlatníska“. Mitteldonauländische Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA-KYLEŠOVICE (OKR. OPAVA)

„Na stanech“. ÚK, KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum. Uložení: AÚ AV ČR Brno.

Podnětem pro výzkum na parcele 2724 (k. ú. Kylešovice), situované v prostoru polní trati „Na stanech“, bylo zahájení výstavby komunikace a inženýrských sítí pro plánovanou výstavbu 57 rodinných domů. Výzkum probíhal v období od května do srpna roku 2007. Zkoumaná lokalita se rozkládá severozápadně od historického jádra obce. Zmíněná poloha je dnes ohraničena na severu železniční tratí Opava–Svobodné Heřmanice, na západě bývalou rybníční hrází (ulice „Na horní hrázi“), na jihu polní cestou vybíhající z ulice Budišovské a na východě zástavbou sdruženou kolem ulic Budišovská, Písecká a U zastávky (S-JTSK souřadnice polygonu, v němž se nalézá zkoumaná poloha: 496715.48 1089398.28 256.43; 496689.83 1089554.27 251.63; 496931.21 1089542.27 254.99). Lokalita se nachází na mírném, k jihovýchodu se sklánějícím svahu. Nadmořská výška zkoumaného pravěkého sídliště osciluje kolem 255 m nad mořem. Od severu a severozápadu je tato poloha chráněna výrazným terénním hřbetem, který je tvořen mohutnou sprašovou návějí, na které je situována historická Opava. Geologickým fundamentem zkoumaného území je rovněž eolická pleistocenní spraš a sprašová hlína. V jižních partiích tohoto prostoru je spraš překryta holocenním nivním sedimentem, který je zde uložen v protáhlém koridoru západovýchodní orientace, jehož osou je tzv. Otický příkop. Ten v minulosti napájel oba blízké kylešovické rybníky, mezi kterými je lokalita situována a které dnes však již neexistují.

Lokalita byla zkoumána ve dvou samostatných etapách, které na sebe prostorově i časově navazovaly. V průběhu zemních skrývek byly v různých sektorech stavby zaznamenány zahloubené objekty, náležející několika sídlištím z období pravěku až raného středověku. Během první etapy, v jejímž rámci byl řešen prostor hlavní obslužné komunikace o plošném rozsahu cca 1 ha, bylo během záchranného výzkumu zachyceno celkem 312 zahloubených sídlištních objektů. Druhá etapa probíhala v prostoru východně položené kratší samostatné komunikace. Ze zásypů objektů i z lokálně dochované kulturní vrstvy získané movité nálezy dokládají využití tohoto prostoru lidskými populacemi v následujících obdobích: KNP (?), KZP, KLPP, mladší doba římská, doba hradištní.

Při průzkumu polykulturního sídliště bylo zachyceno několik desítek zahloubených jam, v jejichž zásypu byl identifikován keramický materiál náležející kultuře lužických popelnicových polí. Celkový habitus keramických fragmentů i jejich výzdoba naznačují, že převládající sídelní zásah na lokalitě lze datovat do její slezské a následující platěnické fáze. To platí přinejmenším pro západní část lokality, kde během první etapy výzkumu bylo prozkoumáno nejméně 38 objektů z uvedeného období.

Pavel Stabrava

Resumé

Opava – Kylešovice (Bez. Opava). „Na stanech“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

„Na stanech“. Únětická kultura, typ Chlöpice – Veselé, KLPP. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

V době 1. 8.–26. 9. 2007 probíhal v místě záchranný archeologický průzkum vyvolaný stavebními pracemi spojenými s technickou vybaveností pro rodinné domy Opava-Kylešovice, lokalita Písecká–Budišovská. Odkryv navázal na předchozí etapu archeologických prací (viz článek P. Stabravy). Výzkum zachytil mj. i dva objekty, které lze na podkladě keramického materiálu datovat do mladšího období únětické kultury, a dva objekty, které lze podle keramiky přiřadit lužické kultuře.

Výzkum zachytil rovněž pohřebiště se 42 hroby. Všechny hrobové jamy měly bez výjimky obdélný tvar s mírně zaoblenými rohy. Délka delších stran se pohybovala od 1 m do 2 m, šířka od 0,5 m do 1,5 m. Prakticky všechny hrobové jámy byly orientovány svou delší osou ve směru východ–západ. Hrobové celky byly na keramický materiál velmi chudé a některé hroby byly prakticky úplně bez keramických milodarů. Pokud se tedy v nich keramika objevila, šlo vždy o střepový charakter nálezů, který se navíc vyskytoval pouze v zásypu. Jednalo se vesměs o nezdobené keramické fragmenty. Pokud se dekor vyskytl, měl charakter otisku šňůry. Prakticky ve všech hrobových jámách jsme se při výzkumu setkali se štípanou industrií, která měla charakter uštěpů. Bohužel se v žádné hrobové jámě nepodařilo odhalit kompletní

lidský skelet, což bylo pravděpodobně způsobeno ne příliš vhodným půdním prostředím, které nebylo k uchování osteologického materiálu příznivé.

Jiří Juchelka

Resumé

Opava (Kataster Kylešovice, Bez. Opava). „Na stanech“. Aunjetitzer Kultur, Chlöpice-Veselé Gruppe, Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

„Struhy“. Doba popelnicových polí. Ojedinelý nález náramku. Povrchový sběr.

Lokalita se nachází v trati „Struhy“, na terénní vlně v prostoru kóty 250 m n. m. na břehu řeky Moravice. Lokalita je spíše známější jako sídliště LnK popisované např. L. Jislem (1969, 5). Během povrchového sběru byly nalezeny autorem příspěvku asi 3/4 bronzového náramku. Jedná se o otevřený kruhový náramek snad plankonvexního profilu se zúženými konci, dochovaný konec je vodorovně seřiznut. Náramek je zdoben rytou výzdobou skládající se z příčně šikmých a vodorovných rýh, podél některých je série drobných vodorovných nebo šikmých rýžek (rozměry 87 × 80 mm, profil 9 × 7 mm). Je možné, že náramek byl součástí rozoraného depotu. Podobné náramky se nacházejí v depotu v Kelčicích 2, který M. Salaš řadí do horizontu depotů Křenůvky (2005, 425-427, tab. 355/23, 356/25,26), čili stupně HB1.

Lukáš Hlubek

Literatura

Jisl, L. 1969: Volutová sídliště na Ostravsku, *Časopis Slezského Muzea, série B* 18, 3–8.

Salaš, M. 2005: Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I a II, Brno.

Resumé

Opava-Kylešovice (Bez. Opava), Urnenfelderzeit. Einzelfund. Armring.

OTNICE (OKR. VYŠKOV)

„Pod vodárnou“. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu v Otnicích se na parcele 990/7 podařilo v březnu 2007 plošně prozkoumat dva zahloubené archeologické sídlištní objekty. V nich nalezené nepočtené zlomky keramiky nám je s jistotou pravděpodobností dovolují zařadit do období starší doby bronzové – kultury únětické.

Do tohoto období se řadí i většina z dalších zahloubených objektů, které se podařilo na lokalitě zachytit již